

מנה פדרה

שיעון חזק חימי בדרך קצרה

לע"י הרבנית יוכבד קולדצקי
בת ר' זלגי ליב ע"ה נלב"ע י'
שבת
הנחצות טל' 0548449853 ממ"ל
MABAD12@GMAIL.COM

גיליון 25

פרשת בא תשע"ג

שבת קז - קיג

ומלח בר יהודה אמר שאין לעשות מי מלח סמיכים והשיעור הוא שהביצה צפה בהם והוא שני שלש מלח ושליש מים, ועושים אותו לתבשיל דגים ר' יהודה בר תבינא אסר למלח צנון וביצה ואבי אסר רק צנון והתיר ביצה, ור"י אמר שתחילה היה מלח צנון שזה מפיטו ששמואל אמר שצנון חרף מעולה יותר והוא שמע שעולא אמר שבא"י היו מולחים בהרבה מלח נמוא לא מלח אלא רק היה מטביל. ר' יהודה בר תבינא אמר שאתרוג צנון וביצה ללא קליפתם החיצונה לא היו יוצאים מבני המעיים ורב דמי אמר שמעולם לא טבע אדם בים סדום ורב יוסף אמר שהפוכים הם הדברים שאדם אינו טובע שם אך קורות כן ואבי אמר שם רב מטנא לא מר עוקבא בשם אביו של שמואל ולוי שאחד אסר יין לא. ורבין הלך על שפת ים סדום אחר ר' ירמיה ושאל אם מותר לרחוץ העין ממי ים סדום אם גוזרים משום רפואה אמר לו שמואל ושאל אם מותר לעצום ולפתוח העין ואמר לו שר' זורא אמר בשם רב מטנא לא מר עוקבא בשם אביו של שמואל ולוי שאחד אסר יין בתוך העין והתיר חוץ לעין ואחד אסר רוק תפל אפילו על גב העין ויש לדיק שאביו של שמואל התיר על גב העין ששמואל התיר לשרות פת ביין ולתת על העין, וכנראה שמע זאת מאביו, אך שמואל עצמו אמר שאסור רוק תפל על גב העין אלא ששמע את שני הדינים אחד מאביו ואחד מלוי ולא ידוע מה אמר אביו ומה אמר לוי. שמואל התיר לשרות קילורים בע"י ולתת בשבת על עיניו, בר לואי ראה שמה עוקבא עוצם ופוחת עיניו ואמר לו ששמואל לא התיר כך. ר' ינאי שלח למר עוקבא שישלח לו מהקילורין של שמואל אמר לו אשלח לך שלא תאמר שאני צד עין אלא ששמואל אמר שטוב טיפת צנון בשחרית בעיניו ורחיצת ידים ורגלים בחמין בערב מכל קילורין שבעולם וכן אמר ר' מונא, ועוד אמר, יד לעין קודם נטילת שחרית תקצץ, וכן יד לחוטם ולפה ולאזן, וכן לפצע של הקזת דם, וכן לאמה, ולפי טבעת,

דף קז לרב ישבה לו ציפור בין כנפי בגדו משמרה שם עד מוצ"ש, ור"י מביא ראייה מהמשנה שאם ישב הראשון על הפתח ומלאהו ובא השני והלך הראשון פטור ומשמע שאסור להמשיך את הצידה, והוא דוחה פטורו ומותר, שכתוב בהמשך המשנה שזה כנועל ביתו לשומרו וצבי שמור בתוכו ומשמע פטורו ומותר וללישנא בתרא, ר"י בר יצחק הביא ראייה מהמשנה לרב שמותר להמשיך שמירה שהשני פטור ומותר, ודחו פטורו ואסור, אך הביאו ראייה מהמשנה שנמצא צבי שמור שזה פטור ומותר, ולדעת שמואל כל מקום שישו בשבת פטור, הכוונה שאסור, מלבד בגי מקומות, אצלנו בבב"ב, שהשני פטור ומותר, וכן המפיש מורה שלשות לה פה חובל, ולחוצאי ליחה פטור ומותר, שהמשנה אומרת שמותר לכתחילה לקחת מחט ליטול עמה קוף. וכן צד נחש שאם מתעסק עמו שלא ישכנו פטור ולרפואה חייב, וזה פטור ומותר שיש משנה שכופין קערה על נר שלא תאחו בקורה ועל צואת קטן ועל עקרב שלא יישך

פרק שמונה שרצים

משנה ח' שרצים הכתובים בתורה החד אותם וחובל בהם חייב, ושאר שקצים ורמשים החובל בהם פטור והחד אותם חייב רק לצורך, והיה ועוף שברשותו פטור החד חייב החובל בהם. **גמרא** לשמואל, אם נתב חובל חייב בשרצים אי"כ יש להם עור כדעת ר' יוחנן וכן נר שרצים יש להם עור, ולרב, רבן תלמוך על ר' יוחנן בן נורי רק לענין טומאה שהתורה מאלה הטמאים שעורם כבשרם, אך לענין שבת מודים רבנן שנחשב חבלה, אמנם יש ברייתא שחלקו גם לענין שבת של ר' יוחנן בן נורי חייב החובל בשבת בחי שרצים, ולרבנן אין עור אלא לשם שמנו חכמים, לאבי הכוונה שאין עור חלוק מבשר אלא למה שלא מנו חכמים, ולרבי הכוונה שעור מטמא כבשר רק במה שמנו חכמים, וא"כ לר' יוחנן בן נורי מטמא גם מה שלא מנו חכמים, אך הוא אמר מפורש שחי שרצים יש להם עורות שאינם מטמאים, ורב אדא בר מתנא מפרש שלחכמים לענין טומאה אין עור אלא במה שמנו חכמים, ויש ברייתא שחלקו לענין שבת, שחובל בחי שרצים שיש להם עורות וחבורה שאינה חזרת היא גם שנצרה הדם אף שלא יולד ור"י יוחנן בן נורי לחי שרצים יש עורות, ורב אשי אמר שתיקין ברייתא הוא הוה ר' יהודה שסובר שלטאה כחולדה והוא חילך אחר גישתא שיש לו עור עבה, ורבנן שחולקים על ר' יוחנן בטומאה מודים לענין שבת, וצריך לומר דברי ר' יוחנן בן נורי ומחלוקתו, לוי שאי מנין שחבורה היא דוקא באינה חזרת, ואמר דבי שכתוב היפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו ואין הכוונה בכוונים שהיה צריך לומר נמר גווניו, אלא שכמו שעור של כושי אינו מתחלף אף חבורה אינה חוזרת. שאר שקצים אין בהם צידה ומשמע שיש איהם להמתים כדעת ר"י שהורג כינה כחורג גמל, ולרב יוסף חכמים נחלקו רק בכינה שאינה פרה ורבה, אך שאר שרצים יש איסור להמתים ונחלקו, איך לומדים מאילים שהיו במשכן, שלר"א לומדים שכמו שבאילים יש נטילת נשמה כך בכל דבר שיש בו נטילת נשמה שאסור, ולרבנן לומדים שכמו שבאילים פרים ורבים, כך כך דבר שפרה רבה יש בו איסור נטילת נשמה, ואביי שאל מבריתא שכתב שה' זן מקרני ראמים עד ביצי כינים אי"כ כינים פרות ורבות, ויש לדחות שהמין נקרא כך, ואמנם גם בפרעוש נחלקו אם חייב החד, למרות שהוא פרה רבה ורב אשי אומר שאף שלענין חד נחלקו אך לכו"ע הורגן חייב שהוא פרה ורבה. לפי המשנה רק צדן לצורך חייב כר"ש שמלאכה שא"צ לגופה פטור, ויש שאמר את זה על המשנה של מפיס מורסא שמותר להוציא לחייה כדעת ר"י שפטור במלאכה שא"צ לגופה, ויש שאמר על המשנה הנדח שא"צ לרפואה חייב, ובשמיטתך שלא יבטן מותר, וזה כדעת ר"ש שפטור במלאכה שא"צ לגופה, לשמואל שולח דג מהים חייב משום נטילת נשמה כשמתיישב בו כסלע בין סנפיריו ואף שלא יבשל לגמרי אלא אפילו שיש בו כמו רייס, שמואל חייב גם בהשיט ידו למעי בהמה ודל על עובר במעיה ובר המדורי היעדר שכמו שהתולש כישות שיונק מהקוצים חייב משום עוקר דבר מגידולו כך עובר במעי אמו.

דף קט וכן לגיית של שכר, יד לעין ומוקרת ומוחרת, לפה ולחוטם גורם לריח רע, ור' נתן אומר שהרוח רעה היא בת חורין ומקפדת כל זמן שלא נטלו הידים ג' פעמים כראוי, ור' יוחנן אמר שפך בעיניו מעביד הרוח רעה והו פוסק את הדמעה ומרבה שיער בעפעפים, שמואל אמר שעשש ששמו עלים אין בר פואה ורב יוסף אמר שגם כוסברה אין בר פואה, ורב ששת אמר על כישות שאין בה פואה, ואמר רב יוסף שכוסברה מדיק אפילו לו שהיה סומא, ורב ששת אמר כך על שחלים, ושמואל אמר שכל מיני כשות אין בהם פואה אך טרואא אסור בשבת משום פואה, ר' חסדא מתיר למרוח שכן וביצים על על צלי שאינו רותח אך אסר לטרוף ביצים, שנהיה כרוצה לשים בקדרה, אשת זעירי עשתה כן לחייה בר אשי ולא אכל אמרה לו ששעית כך לרבך שזעירי התיר לתת יין ומים צלילים למשמרת כיוון ששותים כך אינו נקרא שיעור אי"כ כיון שהצלי נאכל כך ללא שריקת שמן אינו נקרא תיקון, מר עוקבא מתיר מלח שאסרו אצל רב כהנא הוא המכה ביין, והסתפקו אם מותר גם בחומץ, רב הלל אמר שאצל רב כהנא אסור, ורבא אסר לבני מחווא גם ביין שכיון הם מפונקים גם יין מרפא אצלם, רבינא ראה שחומר דרך על רגלו של רב אשי וצמתה בחומץ, רב אשי אמר שמה שאסרו אצל רב כהנא הוא בכל הגוף מלבד בר היד והרגל שזה מהה קשה ומסוכנת, ללישנא בתרא רבינא ראה שרב אשי צמת ביין ואמר לו שאתה מפונק כבני מחווא ויין גם מרפא לו ואמר לו שזה מהה מסוכנת שכן אמר שבג היד והרגל הוא ככמה של חלל ומחליץ שבת עליה. מותר לרחוץ במי גרר ובמי חמת ובחמי טבריה ובמי עסיא אף שהם מלוחים קצת ולא בים הגדול ובמי משרה וביס סדום, והברייתא שמתירה לים הגדול היא כדעת ר"י, שכתוב במשנה בפרש' לר"מ כל הימים שכתוב במקוה ושתה לים הגדול הוא במקום שהמים רעים שאז הוא במקוה ואמר בו ימים שיש בו מיני ימים הרבה, ולר' יוסי כל הימים שטהרים בווחלין ופסולים טהרות זבים ומצורעים ולקדש בהם מי לחוץ, ור"י בר יצחק דוחה שמה חלקו לענין מקוה ולא לענין שבת והברייתא שהתירה לרחוץ בשבת בים הגדול הוא שהיה שוהה בו שאז נראה כמתכוון לרפאה. אך אם לא שהה מותר גם במי משרה, שיש ברייתא שרוחצים במי משרה ובמי טבריה ואף שיש לו חטטים בראשו, ודוקא שלא שהה ואם שהה אסור ומה שהברייתא התירה בים הגדול הוא במקום שהמים רעים שאז נראה שהוא לרפואה ובמי משרה אסור רק בשעה ומותר אם לא שהה. **משנה** אין לאכול בשבת אוזב יון שאינו מאכל בריאים אבל אוכל יועור שגם בריאים אוכלים ושונה אקבון רואה וכן אוכל כל האוכלים לרפואה ושונה כל המוסקים מלבד מי דקלים וכוס עירוב שמוכח שהוא לרפואה ומותר לשתות לצמאון מי דקלים ולסוך שמן עיקרים שלא לרפואה. **גמרא** רב יוסףאמר שאוזב של מי חמץ הוא אברתא בר המג ואזוביון הוא בר הילעאל אמר שאוזב הוא מרורה לבנה וכן אמר כשהבאיה לפניו אצל רב שמאל בר יהודה שמרורה לבנה הוא אוזב, רב פפי אמר ששומשום הא אוזב וכן משמע במשנה שצמאון אוזב שיש בו ג' קלחים עם ג' גבוליים וזה מצוי בשומשוק והוא רפואה לתלועים במעיות אוכלים אותו עם ז' תמרים שחורים וזה מצוי מאכלת קמח שעורים שערבו עליהם מי יום. יועור הוא פונקוט וטוב לתלועים כבד ונאכל בו תמרים לבנות וזה מצוי מבשר אומצא שאוכלים עם מים, או בשר שמן וברשור או אגוזים או לולבי לתלתן, על בטן ריקה, ואם לא שוחת יועור יבעל שחלים לבנות או לא, יישב בתענית ויביא בשר שמן וזירוק על גחלים וימוץ אבר ויגעמו חומץ, ויש אומרים בלי חומץ שאינו טוב לכבד, ואם לא, יביא קליפה מעץ סנה גרודה למלעלה לטהר ומה לא הפוך שלא יצא מפי, ויבשל הרבה בשכר בין השמשות ולמחרת יסתום חוטמו וישתה וכשמתמנה יעשה רק מי מקום סנפקא דקל. אבוב רואה הוא עץ שנדל בלי ענפים ונעשה למה ששתה משקה מוגלה, ואם אין לו יביא ה' ורדים וה' כוסות שחר ושולק ביהד עשיה בשיעור אנפקא רביעית, וישתה, אמו של רב אחדבוי עשתה לאדם אחד בורר אחד וכוס שכר אחת והשיקה הנור וגרפה ושמה בו לבניה ויצא ממנו הארס שבלע כמו הוצא ירוק, רב אייא אמר שישתה רביעית חלב מעו לבנה, ורב הונא בר יהודה אמר שישתה אחרת וישתה חמור וימלא דבש ויניחנה על גחלים ולחשות ויאכל. רב הונא אמר שישתה מי רגלים שעיבר עליהם יום בבלי קטן מאד לצרעה, רביעית לעקרב, וחיצי לוג ללילין, ולוג טוב אף לכשפים, ר' יוחנן אמר שמי שבלית אינגורן ואבגנר ותיקרי טוב ביי לגילוי בין לכשפי, מי שלעל נחש יאכל כשות בלחם ויריץ ג' מיל, ורבי שמי בר אשי ראה אדם שאכל נחש שרעה לו כפרש והאיכילו כשות במלח והריצו לפניו ג' מיל ויצא ממנו חתיכות תחיתות, מי שנשכח נחש יביא עובר חמורה לבנה ויקרענה ויניח על הנשיכה ודוקא שהיא לא היתה טריפה

דף קי הממונה בפומבדיתא נשכו נחש היו י"ג חמורות לבנות מעוברות בעירו וחתכו את כולם ומצאו טריפתו והיתה עוד אחת בצד חמין של העיר ועד שהגיעו אליה אכלה אריה, אמר אביי כנראה ניזוק ע"י שעבר על השני שחמין שאין לו פואה שכתוב פרך גדר יישכנו נחש, אמרו לו שאכן כשפסטר רב גזר רב יצחק בר ביטנא שלא לביאו הדס ודקלים לחתונות והוא עשה כך ולכן נענש, מי שרכזו נחש יכנס לפנים וינכס סל מראשו והדק בגופו לכיון, הנחש על שיפרידנו ממנו או זירוק גמל במים מי שנחש כועס עליו ומריח את צעדיו וריכבנו בחירו ד' אמות, ואם לא יקפוץ מעל אמת מים, ואם לא יעבור רבא ולבילה יושב מטעו על ד' חביות וישן תחת הכוכבים שלא יעלה ויפול עליו ויקשר ד'

